

Lectura geopolítica de Lleó XIV

Lleó XIV amb el secretari d'estat dels Estats Units, Marco Rubio, durant l'audiència privada al Vaticà la setmana passada EFE.

Des del taulell europeu, Lleó XIV és un papa dels nostres. Sembla europeu, tot i ser un pontífex nascut als EUA i amb el cor implantat al Perú. Europeu perquè des d'aquí llegim la història vaticana amb ulls propis. El papa Francesc, argentí, va ser una felicitat anomalia en la trajectòria de segles del Vell Món. Robert Prevost, pel que diu, o com ho diu, podria ser de Gènova, de Bordeus o de Praga.

Al papa Lleó, però, aquesta denominació "dels nostres" no li agradaria gens, perquè fuig de particularismes i de visions extremadament locals. És un papa global. El seu rol ho és, el servei que representa és universal i ha de demostrar equidistància, que no és indiferència ni càfè per a tothom. I tanmateix, Lleó XIV no és

un líder polític. Però en un món sense lideratges potents, un líder religiós acaba essent una veu escoltada i tinguda en compte en plataformes internacionals i en espais de presa de decisions. Lleó XIV ha volgut posicionar l'Àfrica als ulls del món, i una mica Europa. Amèrica ni la menciona, quasi. El seu primer any, el papa de l'orde dels agustins ha tingut dies i nits significatius al continent africà. No ha visitat ni els Estats Units ni el Perú, però sí la terra on va néixer sant Agustí. I s'ha emocionat.

El primer viatge internacional papal ha estat africà: Algèria, el Camerun, Angola i Guinea Equatorial. A Algèria no hi havia anat encara cap papa de Roma. Els catòlics africans són 280 milions, i de tots els catòlics del món, són els qui més creixen. Ell ho sap i els acompanya, i també els adverteix que Europa no és la panacea que es pensen.

En les formes, no és un lleó que esgarripi. Ell respecta el passat i va trobant el seu pas. És un papa cristocèntric (Joan Pau II, per exemple, era clarament un papa marià, i parlava de Maria, a qui tenia una devoció altíssima).

Lleó també és el papa dels pobres i els marginats, i de la cura de la creació, com feia Francesc amb la natura. Comunicativament no es preocupa de la comunicació vaticana, o la comunicació del papa, sinó que ho allarga i vol empoderar tothom: no es veu a si mateix com a únic missatger, sinó que vol que els catòlics siguin responsables, actuïn i visquin seguint l'Evangeli i ho comuniquin. No ho vol fer sol.

En aquests primers mesos, el papa ha tingut temps per pensar i anar preparant la primera encíclica, segurament dedicada a la IA i el seu impacte sobre la humanitat.

De fet, més d'un simposi a Roma ja està dedicat a debatre aquestes qüestions, que no són només tecnològiques sinó també ètiques.

Els més crítics han vist el papa com un mediocre, un peix bullit, un pusil·lànim. Després del terratrèmol Bergoglio, una personalitat serena com la de Robert Prevost és fàcilment titllada d'anodina. És més ratzingeria en les formes i en part del contingut, però té tics més revolucionaris i d'altres revolucions del que sembla. S'ha cregut la sinodalitat, i li portarà problemes, perquè quan acceptes una lògica més democràtica –dins la concepció del que és l'Església, que no és un club sinó una comunitat de creients–, la porta a la discrepància és alta.

La pau desarmada i desarmant, i la unitat. La unitat dins l'Església li costarà algun maldecap. Alemanya n'és un exemple. Un dels esculls que s'ha trobat aquest primer any és la visió de part dels bisbes alemanys, que, juntament amb els equips sinodals, han arribat a algunes decisions controvertides en temes de moral sexual. Aquesta sinodalitat també ha arrossegat –voluntàriament– el papa vers una manera d'entendre el govern. Lleó XIV està convocant a capítol els cardenals sovint i es dedica a escoltar molt.

És un papa clàssic, si el volem definir així, en la defensa de la vida (i contrari a l'eutanàsia i l'avortament), se sent còmode amb la definició de família tradicional i inclou sempre en els seus discursos els més dèbils, com ara refugiats i immigrants. És un papa que mentalment vol abraçar tothom, però que per formació i pel seu rol per preservar la unitat es troba en situacions complexes i les va entomant com pot. No és un papa que es difon amb el corrent, que es vesteix amb les modes o que s'apassiona per tot allò nou, però tampoc és un nostàlgic caparrut i curt de mires.

En el seu primer any, Lleó XIV no ha convençut sense fissures els més progressistes, però ja ha incomodat els més conservadors, nerviosos amb tant discurs sobre migrants i justícia social. Els viatges del papa han inclòs Mònaco (poder financer, on va parlar de l'economia "que mata"), el Líban (el lloc més proper a la guerra), però també Turquia, amb una clara indicació ecumènica.

L'ostentació i el luxe no són amics del papa Lleó. Sempre que pot arremet contra un secularisme que "funda la societat en la producció de la riquesa". Sobre la guerra, i seguint la doctrina de sant Agustí, Lleó pensa que la pau no és un pur equilibri de forces, sinó una tasca "de cors purificats, que veu en l'altre un germà a custodiar, i no un enemic a abatre".

El viatge africà ha servit per recordar la missió dels creients i per recordar crisis oblidades, tant climàtiques com martiritzades per conflictes armats. I també per dir als estudiants africans que es quedin a l'Àfrica, que davant la comprensible tendència migratòria, pensin com poden respondre a les necessitats dels seus països d'origen.

Lleó no serà un papa que observarà el món amb telescopi ni des de palaus allunyats. Li agrada moure's, baixar al fang, tot i saber que en els viatges li ensenyen el que volen, però és un home atent i veu les costures. Ha demostrat no tenir por i saber-se encarar als titans que governen el món, i no calla. Les topades amb Trump, les directes contra els tirans de la terra que es mouen a cop de bomba, les paraules contra els explotadors, els maltractadors i els corruptes ja han estat pronunciades, i demostren que se sap imbuït d'un deure moral de parlar i de fer sentir la pròpia veu.

Parla, amb domini de si, i diu el que pensa sense embuts, tot i saber que crearà malestar. Lleó destaca pel seu rol de mediador entre sensibilitats diferents, i ha demostrat en un any ser un excel·lent teixidor, un hàbil auditor i un conversador prudent.

Els seus propers gestos segueixen parlant: visitarà a Pavia (Itàlia) la tomba de sant Agustí, promotor d'una pau justa. També es passejarà pel lloc on va néixer santa Francesca Saverio Cabrini, patrona dels migrants. I seguirà dedicant temps a cultivar la interioritat, a pregar i a rebre persones i institucions per recordar-los el que ja ens va anunciar des del balcó: pau, unitat, amor.

I ho fa des de la discreció i no des de l'esvalot o l'histrionisme. Un papa revestit litúrgicament com abans, seguint la tradició, que vol exportar la moderació arreu on vagi. Els regals i les sorpreses del seu pontificat, que marcaran la seva època, les reserva per a més endavant, com a home prudent i observador que és.

Publicat a:

-El Punt Avui. El Punt Avui 12-05-2026, Pàgina 4

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/2642487-lectura-geopolitica-de-lleo-xiv.html>